

slovenski raziskovalni inštitut
istituto sloveno di ricerche
slovene research institute

POUK NA DALJAVO

Anketa med starši

Osnovne in prvostopenjske srednje šole s slovenskim učnim jezikom
oziroma dvojezičnim slovensko-italijanskim poukom v Italiji
(šolsko leto 2019/20)

Norina Bogatec

Trst, julij 2020

Uvod

V sodelovanju z *Deželno komisijo za slovenske šole* je Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI) izvedel anketo o pouku na daljavo med starši učencev, ki obiskujejo osnovne in prvostopenjske srednje šole s slovenskim učnim jezikom oziroma dvojezičnim slovensko-italijanskim poukom v Italiji v šolskem letu 2019/20.

Namen ankete je bil preveriti trenutno stanje in ugotoviti morebitne pomanjkljivosti, ki se pojavljajo pri izobraževanju na daljavo na osnovnih in prvostopenjskih srednjih šolah.

Metodologija

Starši so odgovarjali na spletni vprašalnik. Pri sestavi vprašalnika sta sodelovala Maja Melinc Mlekuž in Tomaž Simčič.

Anketiranje je potekalo junija 2020. Vprašalnik je izpolnilo 878 staršev oziroma 35 % od skupno 2541 predvidenih¹. Med starši osnovnošolcev je delež anketiranih 34-odstotni, med starši srednješolcev pa 35-odstotni.

Opozorila

Analiza se opira na relativne vrednosti (odstotke). Absolutna vrednost (N), na osnovi katere so izračunani odstotki, je v razpredelnicah in grafikonih navedena pri posameznih postavkah.

Ko gre za številčno skromne podskupine anketiranih, se analiza opira na absolutne vrednosti.

Ker so odstotki v grafikonih zaokroženi na celo število, se vsota (100 %) lahko razlikuje za ± 1 %.

V opisni analizi odgovorov na vprašanja z lestvico od 1 do 5 sta odgovora 1 in 2 oziroma 4 in 5 združena.

Kratica b. o. pomeni brez odgovora in označuje delež anketiranih, ki niso odgovorili na vprašanje.

Dopolnila in opombe, ki so jih anketirani vnesli v vprašalnik, so navedene med navednicami in v originalni obliki z manjšimi popravki.

Moška slovnična oblika je uporabljena kot nevtralna za oba spola.

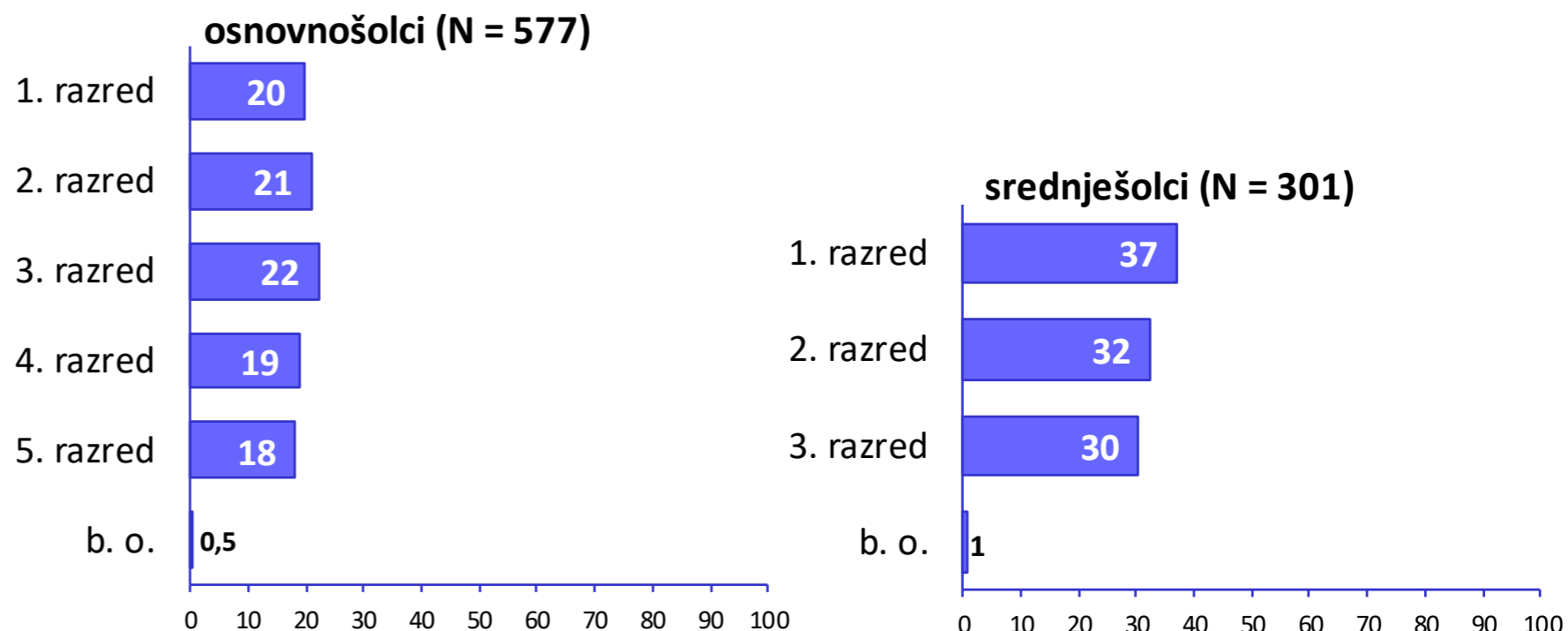
¹ Če so starši imeli več otrok, so izpolnili za vsakega en vprašalnik.

Značilnosti anketiranih

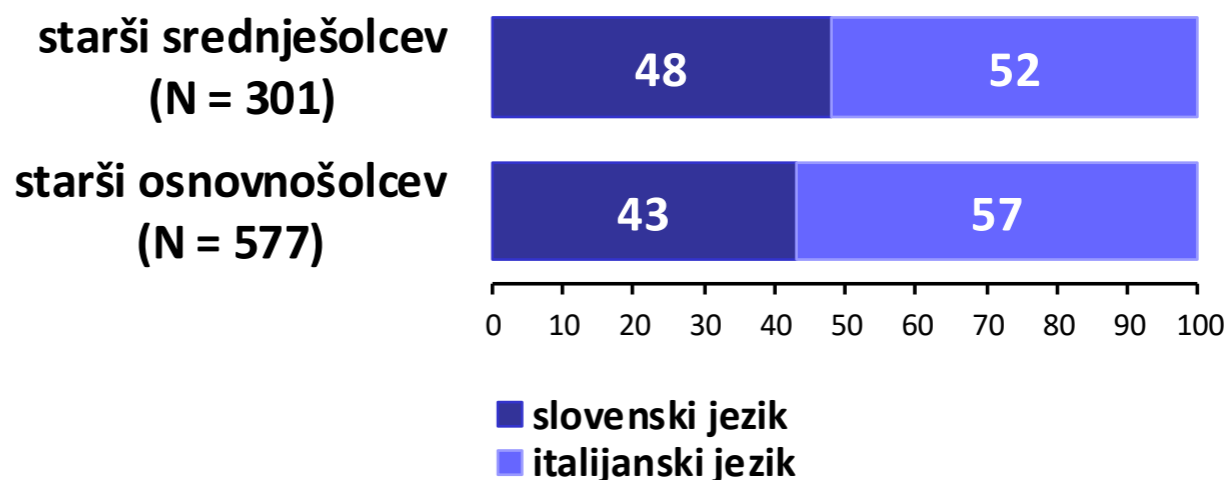
Anketirani starši se glede na razred, ki ga obiskujejo njihovi otroci, razporejajo dokaj enakomerno. Med starši osnovnošolskih učencev niha delež med 18 % in 22 %, med starši srednješolskih učencev pa med 30 % in 37 %.

Med anketiranimi prevladajo starši, ki so vprašalnik izpolnili v italijanščini (55 % proti 45 %). Razlika v deležih je med starši osnovnošolcev (57 % proti 43 %) izrazitejša kot med starši srednješolcev (52 % proti 48 %).

Razred, ki ga obiskujejo otroci anketiranih staršev (v %)

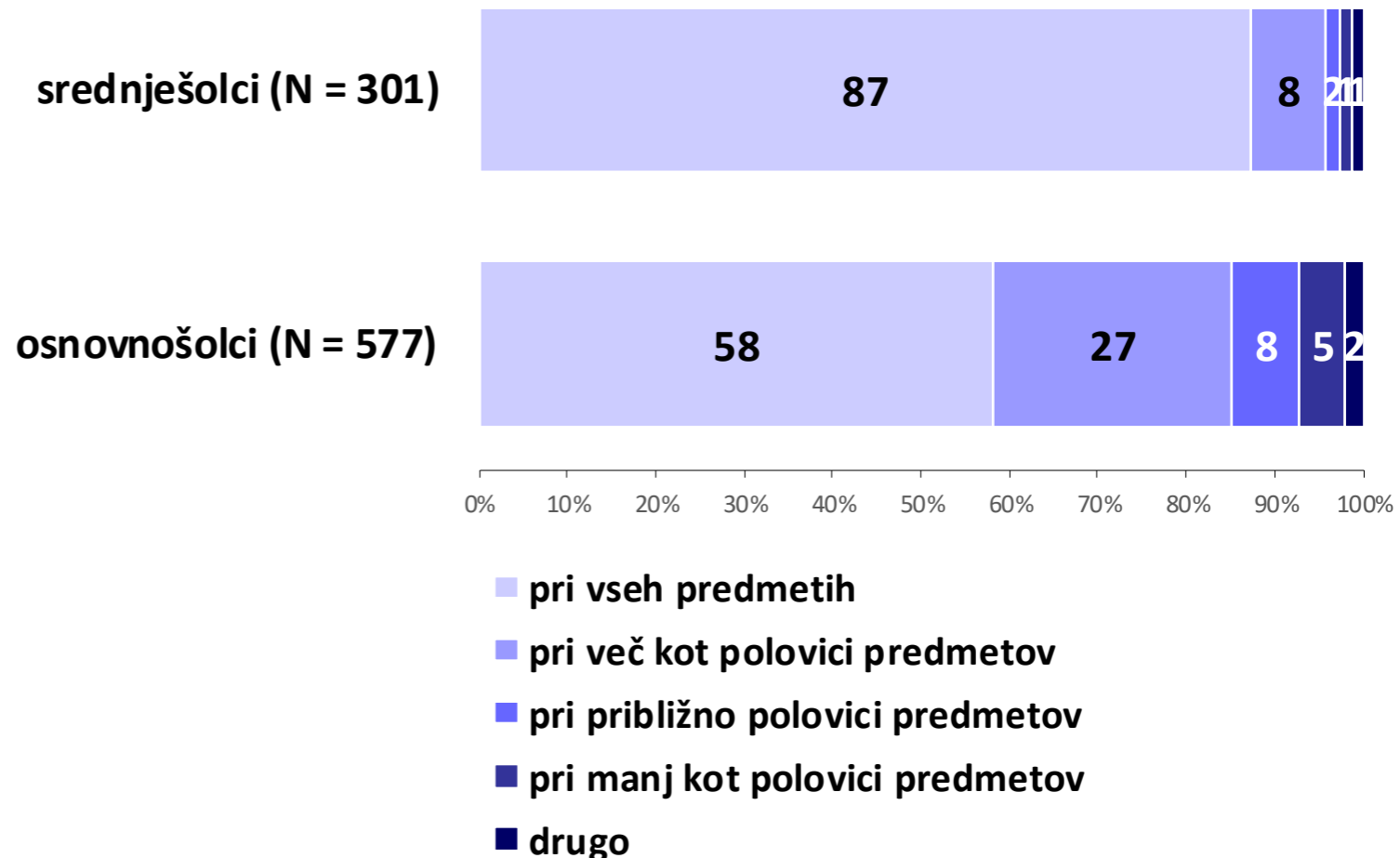
Jezik v katerem so starši odgovarjali na vprašalnik (v %)

Uvajanje pouka na daljavo

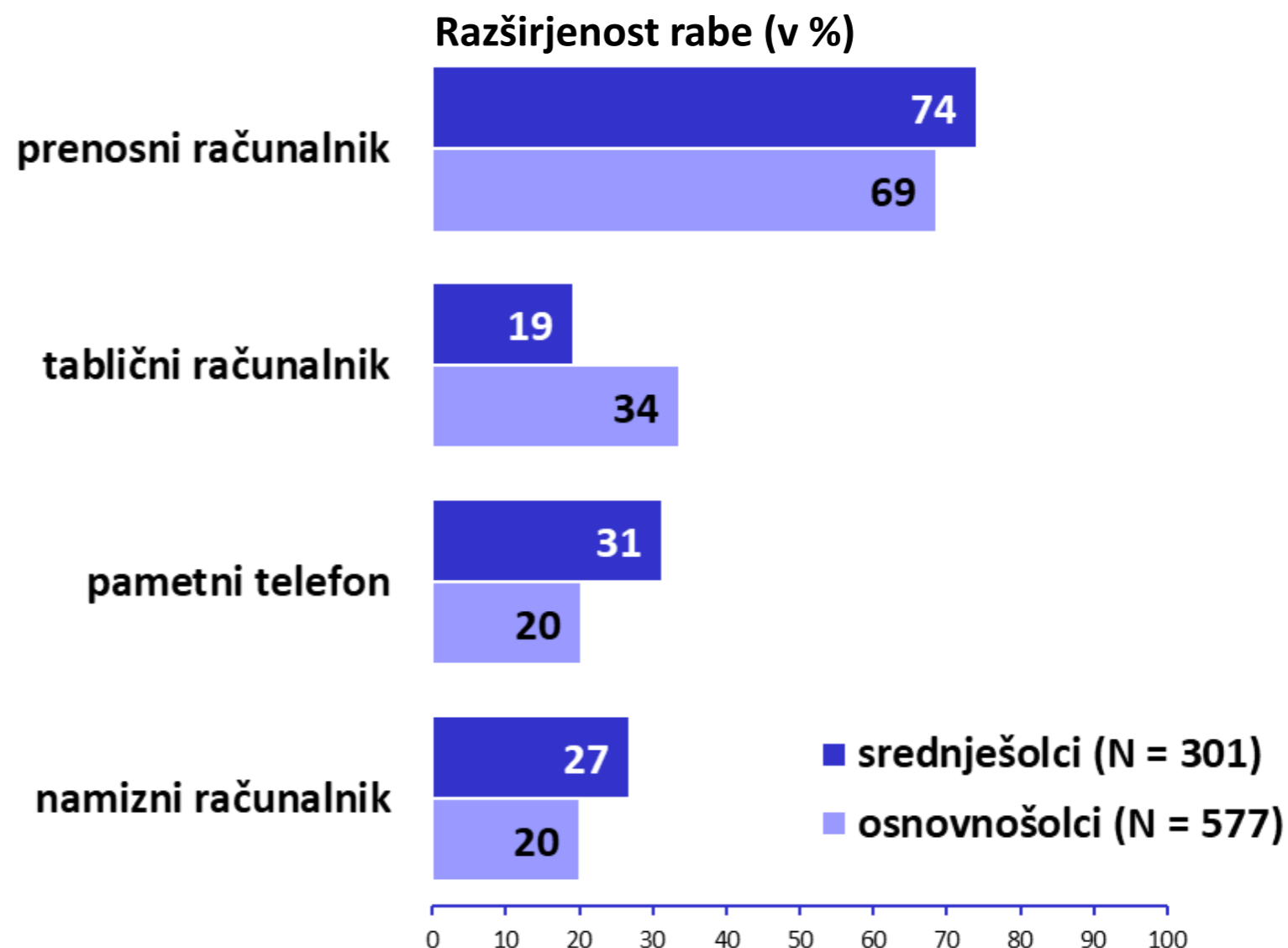
Pouk na daljavo je za dobršen del (87 %) v anketi zajetih srednješolcev stekel pri vseh predmetih. Teh primerov je med osnovnošolci manj (58 %), pri dobri četrtini (27 %) pa je bil pouk na daljavo izveden pri večini predmetov.

Za preostale učence (od 13 % do 15 %) je pouk stekel v manjšem obsegu.

Raba tehnoloških pripomočkov

Učenci uporabljajo za izobraževanje na daljavo predvsem prenosni računalnik (69 % oziroma 74 %). Srednješolci si pomagajo tudi s pametnim telefonom (31 %) in namiznim računalnikom (27 %), osnovnošolci pa s tabličnim računalnikom (34 %).

Pogostost pomoči staršev pri učenju na daljavo

Večina (61 %) staršev osnovnošolcev pomaga svojim otrokom vsak dan, četrtnina jim pomaga večkrat na teden, manj pogosto pa le desetina. Starši srednješolcev se glede na pomoč, ki jo nudijo otrokom za učenje na daljavo, razporejajo nekoliko drugače: približno polovica (46 %) se jim posveča dnevno oziroma večkrat na teden, enkrat na teden ali manj pogosto pa skoraj tretjina (32 %).

Staršev osnovnošolcev, ki otrokom ne pomagajo, je zelo malo (3 %), med srednješolci pa jih je slaba petina (18 %).

Nekateri starši (19), ki jim predlagana lestvica ni ustrezala, so odgovorili drugače, npr. občasno, po potrebi, samo na začetku ipd.

starši srednješolcev
(N = 301)

Stopnja pogostnosti

starši osnovnošolcev
(N = 577)

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

- vsak dan
- večkrat na teden
- enkrat na teden
- manj kot enkrat na teden
- nikoli
- drugo

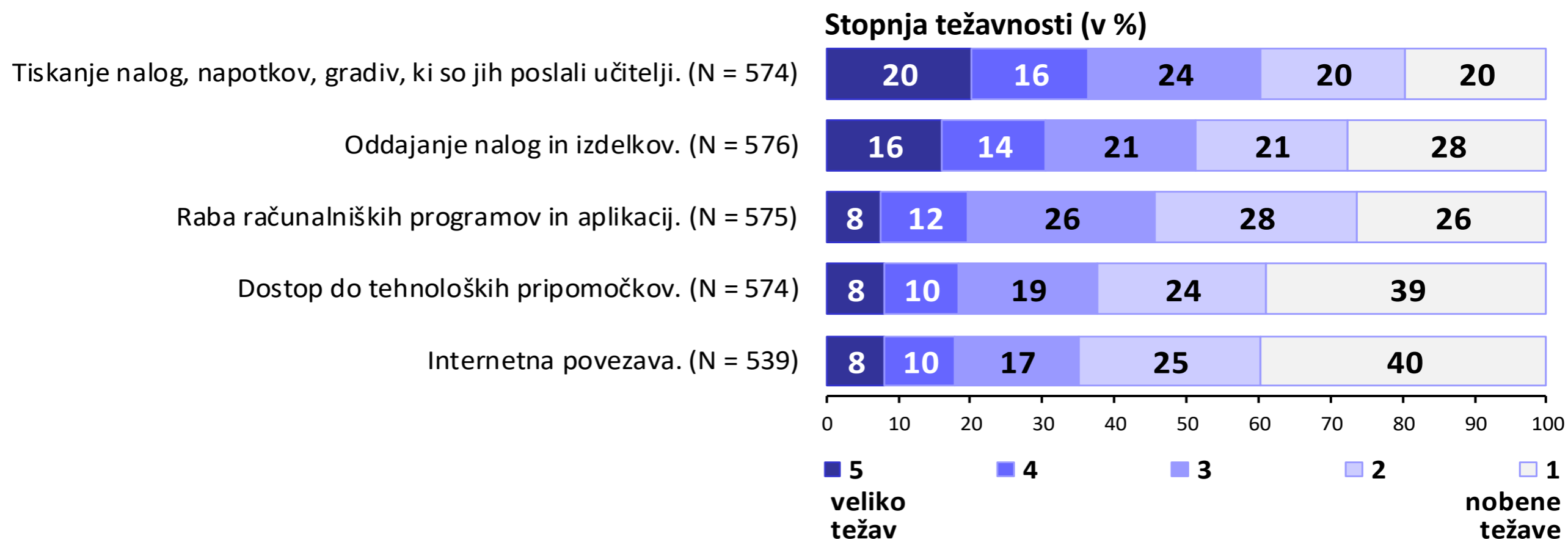
Težave izobraževanja na daljavo: OSNOVNOŠOLCI

Na lestvici od 1 do 5 (1 pomeni *nobene težave*, 5 pomeni *veliko težav*) so anketirani starši označili stopnjo težavnosti, ki jo otrokom navedeni vidiki povzročajo pri pouku na daljavo.

Najbolj jih obremenjuje tiskanje gradiva, ki jim ga pošiljajo učitelji, ter oddajanje izdelkov: s tem ima resne težave od 30 % do 36 % osnovnošolcev, srednje pa od 21 % do 24 %. Raba računalniških programov, dostop do tehnoloških pripomočkov in internetna povezava povzroča velike težave približno petini (od 18 % do 20 %) osnovnošolcev, nekaj preglavic pa dobri četrtini (26 %) oziroma od 17 % do 19 % osnovnošolcem.

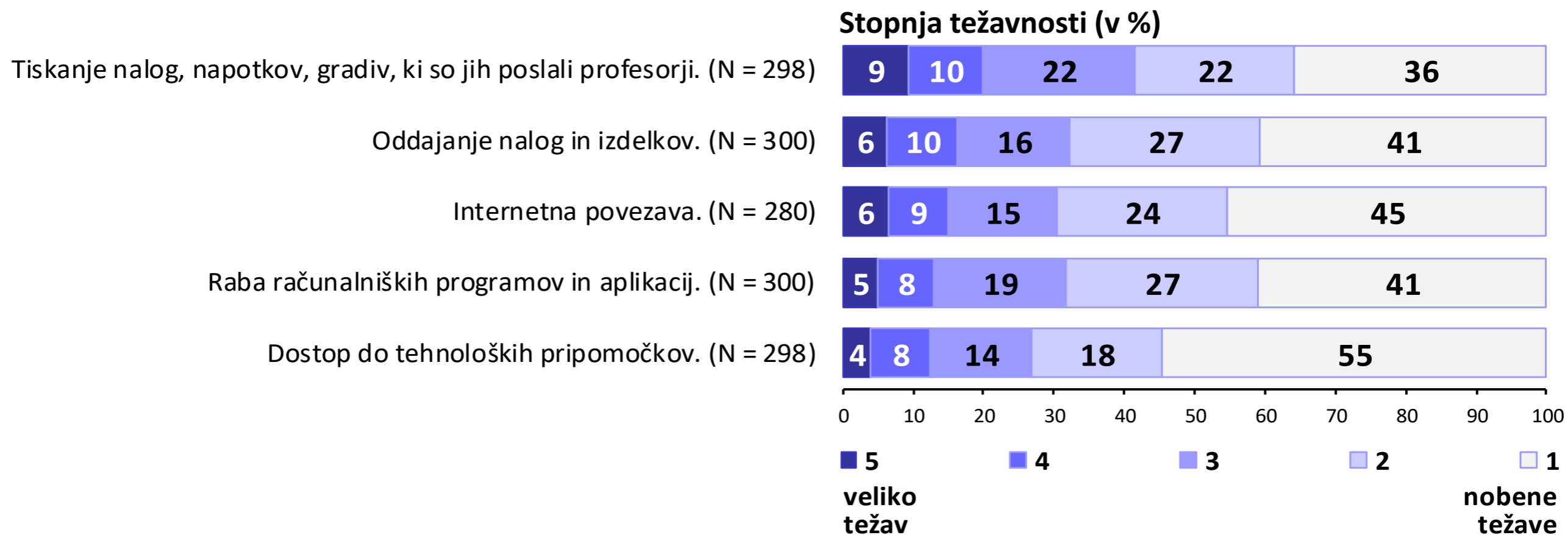
Večina (od 40 % do 65 %) učencev pa z navedenimi vidiki nima (skoraj) nobene težave.

Iz opomb, v katerih so nekateri starši natančneje opisali težave in izrazili svoje občutke, je razvidno, da v nekaterih primerih otroci nimajo težav, ker se z navedenimi dejavnostmi ukvarjajo starši.

Težave izobraževanja na daljavo: SREDNJEŠOLCI

Hude težave pestijo le manjši delež (od 12 % do 19 %) srednješolcev, nekaj težav jih ima približno ravno toliko (od 14 % do 22 %), (skoraj) nobene pa velika večina (od 58 % do 73 %) srednješolcev.

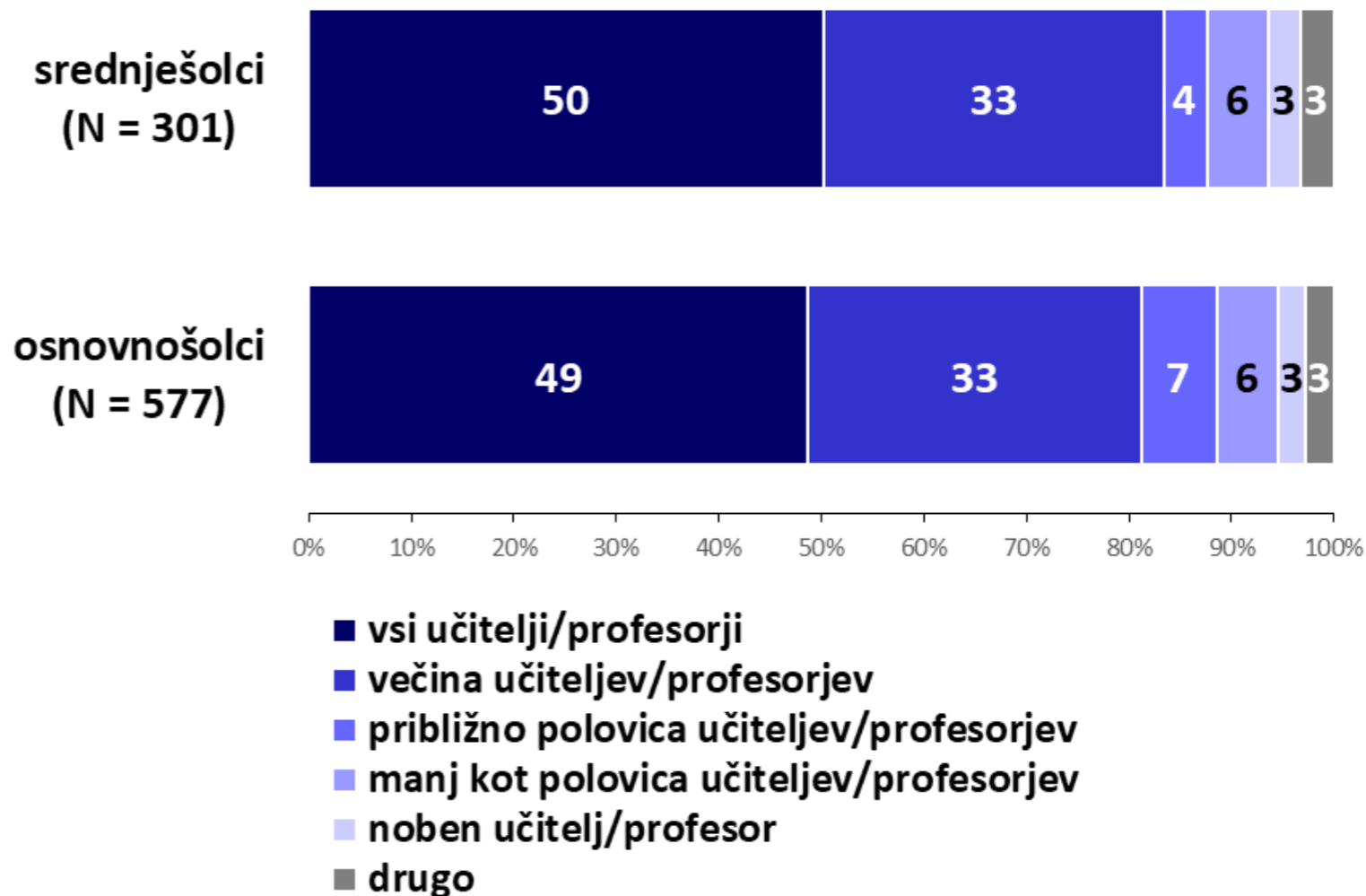

Redna komunikacija učiteljev/profesorjev z otrokom

Polovica v anketo zajetih osnovnošolcev in srednješolcev redno komunicira z vsemi učitelji/profesorji med poukom na daljavo, z večino izmed njih je v rednem stiku tretjina otrok, s približno polovico učiteljev/profesorjev ali manj pa redno komunicirajo le nekateri osnovnošolci in srednješolci (od 10 % do 13 %).

Nikakršnega stika s pedagoškim kadrom nima 3 % osnovnošolcev in srednješolcev.

Delež učiteljev/profesorjev

Pouk na daljavo: pogledi in stališča - OSNOVNOŠOLCI

Na lestvici od 1 do 5 (1 pomeni *sploh se ne strinjam*, 5 pomeni *se popolnoma strinjam*) so anketirani označili stopnjo strinjanja s prvim sklopom trditev o izobraževanju na daljavo.

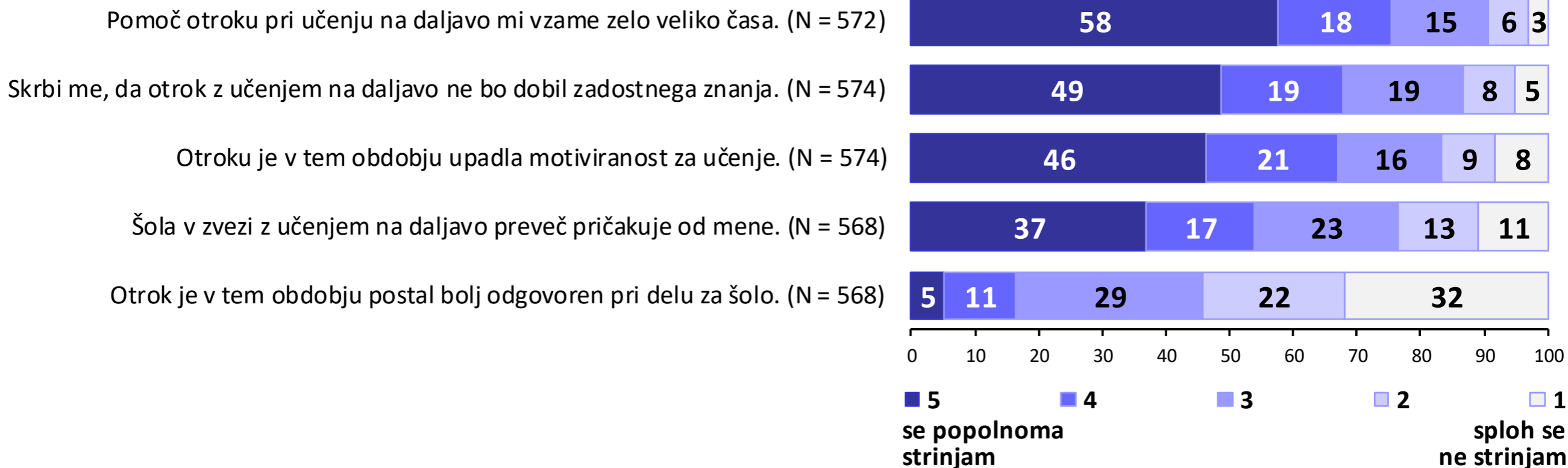
Med starši osnovnošolcev je zelo razširjena ugotovitev, da zahteva pomoč otroku pri učenju na daljavo veliko časa: tako razmišlja dobre tri četrtine (76 %) vprašanih. Preostali se le deloma strinjajo (15 %) oziroma tej ugotovitvi nasprotujejo (9 %).

Kar nekaj staršev (dve tretjini) tudi skrbi, da otrok ne bo pridobil zadostnega znanja in da je njegova motiviranost za učenje upadla. Zmerno zaskrbljenih staršev je od 16 % do 19 %, medtem ko od 13 % do 17 % vprašanih teh skrbi (skoraj) nima.

Občutek, da v zvezi s poukom na daljavo šola preveč pričakuje od staršev, deli dobršen del (54 %) anketiranih. Preostala skoraj polovica vprašanih ta pritisk občuti v manjši meri (23 %) oziroma ga (skoraj) ne občuti (24 %).

Malo (16 %) staršev opaža, da je otrok v tem obdobju postal bolj odgovoren. Nekaj (29 %) anketiranih jih je le zmerno zadovoljnih, večina pa (54 %) teh pozitivnih sprememb ne zaznava.

Stopnja strinjanja (v %)

Pouk na daljavo: pogledi in stališča - SREDNJEŠOLCI

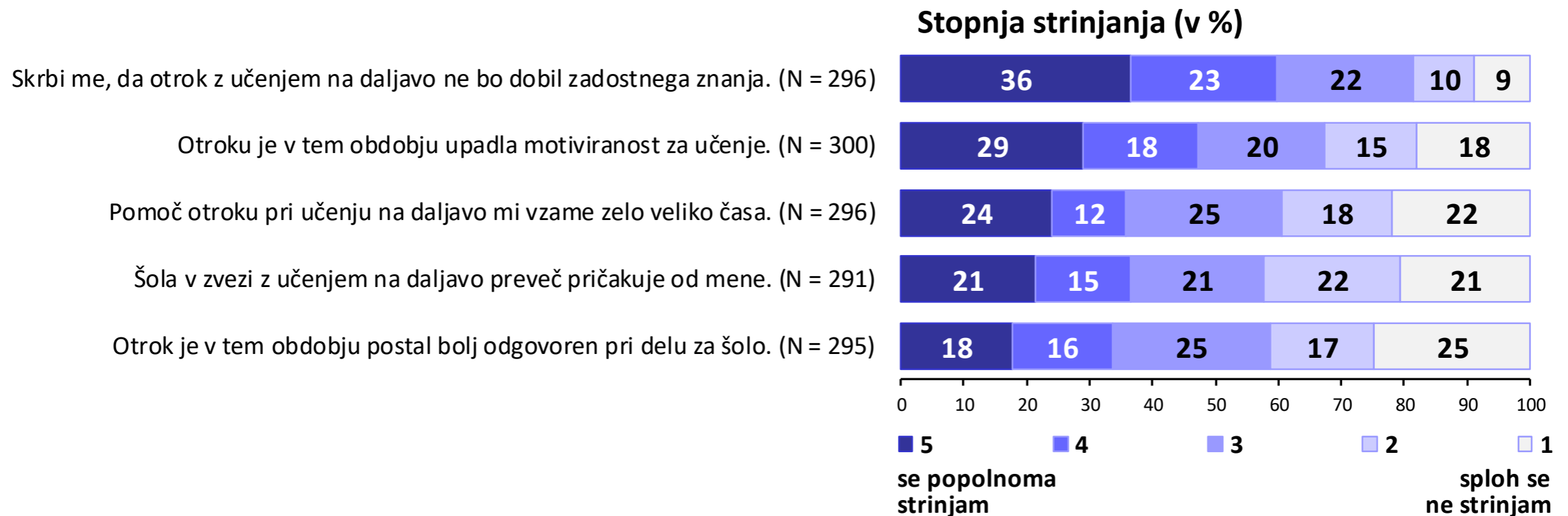
Starše srednješolcev najbolj skrbi, da otrok ne bo pridobil zadostnega znanja. To skrb močno občuti 59 % vprašanih. Preostali so manj zaskrbljeni (22 %) oziroma jih to ne muči (19 %).

Podatek, da je otrokom upadla motiviranost, potrjuje skoraj polovica (47 %) staršev. Petina vprašanih občasno opaža znake demotiviranosti, preostala tretjina pa tega (skoraj) ne zaznava.

Starši imajo različne izkušnje, tudi ko gre za pomoč otroku pri učenju na daljavo: nekaterim (36 %) jemlje veliko časa, drugim (25 %) nekoliko manj, večina pa (40 %) posebnih težav ne izpostavlja.

Starši različno zaznavajo tudi občutek, da šola od njih preveč pričakuje: nekatere (36 %) to močno obremenjuje, druge (21 %) malo manj, večino (43 %) pa (skoraj) nič.

Podobno se dogaja z ugotovitvijo, da je otrok postal bolj odgovoren: v to je prepričana dobra tretjina (34 %) staršev, četrtnina zaznava kakšen znak večje odgovornosti, večina (42 %) pa (skoraj) nobenega.

Pomoč staršev pri učnih dejavnostih na daljavo: OSNOVNOŠOLCI

Na lestvici od 1 do 5 (1 pomeni *sploh ne pomagam*, 5 pomeni *zelo pomagam*) so anketirani označili stopnjo pomoči, ki jo namenjajo otrokom za učne dejavnosti na daljavo.

Velika večina »osnovnošolskih« staršev najbolj pomaga otroku pri tiskanju gradiva, ki mu ga pošiljajo učitelji (83 %), in pri oddajanju izdelkov (77 %). Staršev, ki se s tem ukvarjajo zelo malo ali nič, je od 17 % do 22 %.

Odgovori staršev glede pomoči pri komuniciranju z učitelji so bolj raznoliki: skoraj polovica (48 %) staršev je otrokom v veliko pomoč, preostali pa pomagajo le občasno (22) oziroma niti ne pomagajo (21 %).

Še bolj samostojni so osnovnošolci pri komuniciranju s sošolci o šolskih obveznostih: dobra polovica (52 %) pomoči staršev (skoraj) ne rabi, 17 % jih prosi za pomoč občasno, preostala (približno) tretjina (32 %) pa jo redno potrebuje.

Stopnja pomoči (v %)

Tiskanje nalog, napotkov, gradiv, ki so jih poslali učitelji. (N = 571)

Oddajanje nalog in izdelkov. (N = 573)

Komuniciranje z učitelji. (N = 562)

Komuniciranje s sošolci o šolskih obveznostih. (N = 494)

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

■ 5 zelo pomagam ■ 4 ■ 3 ■ 2 ■ 1 sploh ne pomagam

Pomoč staršev pri učnih dejavnostih na daljavo: SREDNJEŠOLCI

Večina (53 %) srednješolcev pomoči staršev za tiskanje gradiva, ki jim ga pošljejo profesorji, ne rabi. Njihovo pomoč občasno potrebujejo le nekateri srednješolci (13 %), kontinuirano pa dobra tretjina (34 %).

Pri oddajanju nalog in izdelkov so srednješolci nekoliko bolj samostojni. Približno dve tretjini (64 %) sami poskrbita za vse, preostalim starši priskočijo na pomoč občasno (14 %) oziroma vedno (22 %).

Najbolj samostojni pa so srednješolci pri komuniciranju s profesorji. Skoraj tri četrtine (72 %) jih z njimi komunicira brez pomoči staršev, drugi pa rabijo njihovo pomoč v večji (18 %) ali manjši meri (10 %).

Stopnja pomoči (v %)

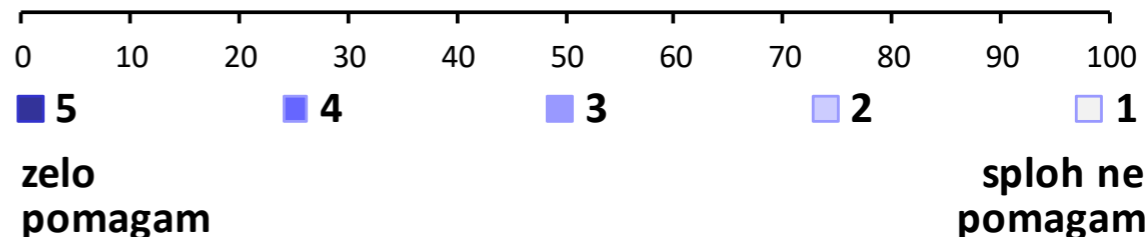
Tiskanje nalog, napotkov, gradiv, ki so jih poslali profesorji. (N = 301)

Oddajanje nalog in izdelkov. (N = 300)

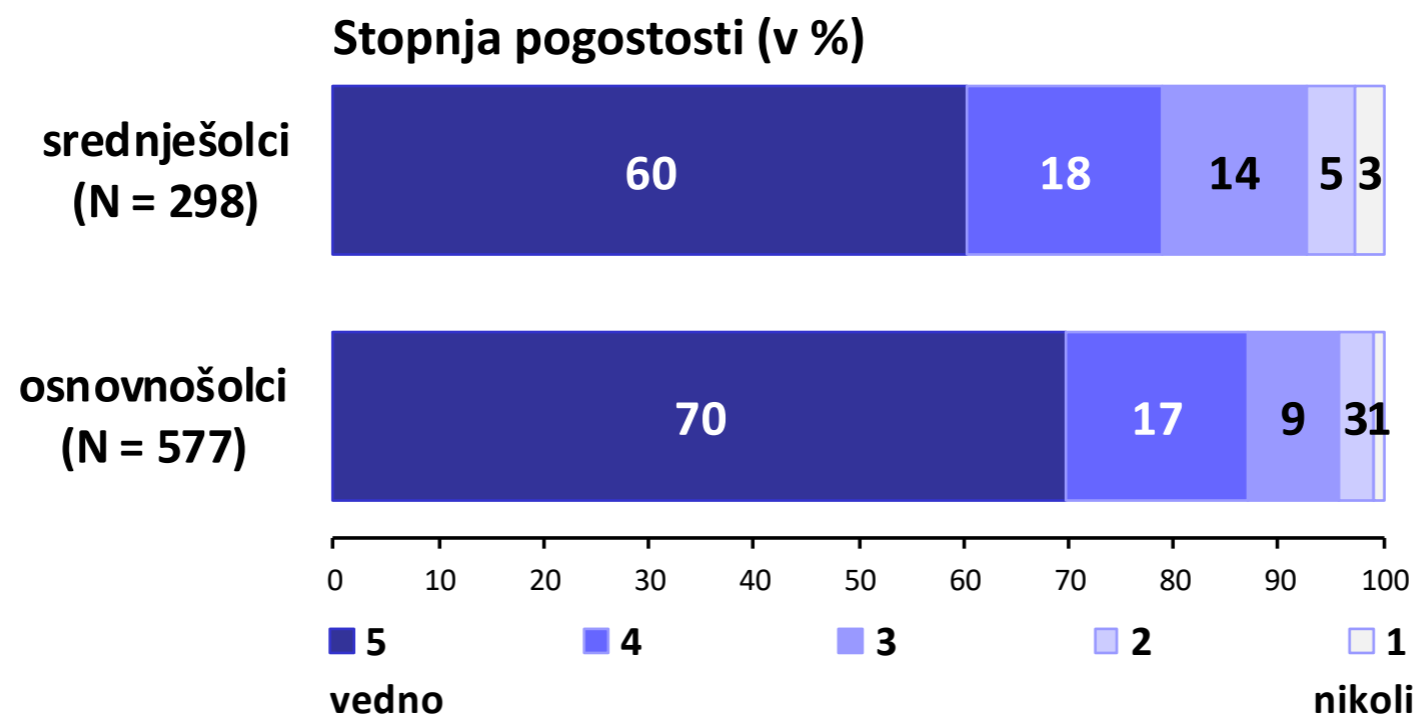
Komuniciranje s profesorji. (N = 291)

Pogostost opravljanja nalog

Starše smo vprašali, kako pogosto uspe otroku opraviti vse naloge, ki jih pošljejo učitelji/profesorji. Stopnjo pogostosti so vprašani označili na lestvici od 1 do 5 (1 pomeni *nikoli*, 5 pomeni *vedno*).

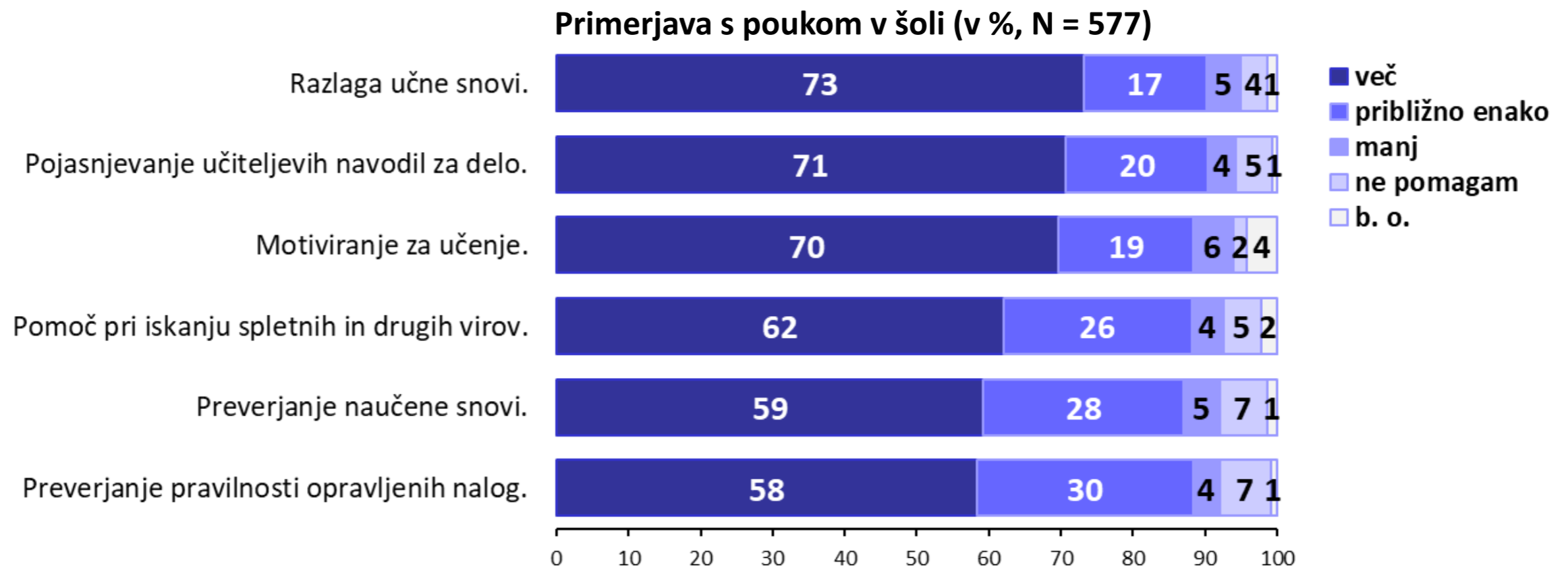
Velika večina osnovnošolcev (87 %) in srednješolcev (78 %) opravlja vse naloge vedno ali skoraj vedno. Nekaterim (od 9 % do 14 %) to uspe manj pogosto, le redkim (od 4 % do 8 %) pa (skoraj) nikoli.

Pomoč staršev v primerjavi s poukom v šoli: OSNOVNOŠOLCI

Pri vseh navedenih vidikih učenja na daljavo je večina »osnovnošolskih« staršev navedla, da pomaga otroku več kot je pomagala običajno med poukom v šoli. Za razlago učne snovi, pojasnjevanje učiteljevih navodil in motiviranje za učenje rabi večjo pomoč staršev od 70 % do 73 % otrok, približno enako pomoč rabi od 17 % do 20 % otrok, manjšo pa le redki otroci (od 4 % do 6 %).

Nekoliko manj izrazit, a še vedno večinski je delež otrok, ki jim starši v večji meri pomagajo pri iskanju virov (62 %) ter preverjanju naučene snovi (59 %) oziroma pravilnosti nalog (58 %). Enake pomoči kot med poukom v šoli je deležno od 26 % do 30 % učencev, manjše pa le od 4 % do 5 %.

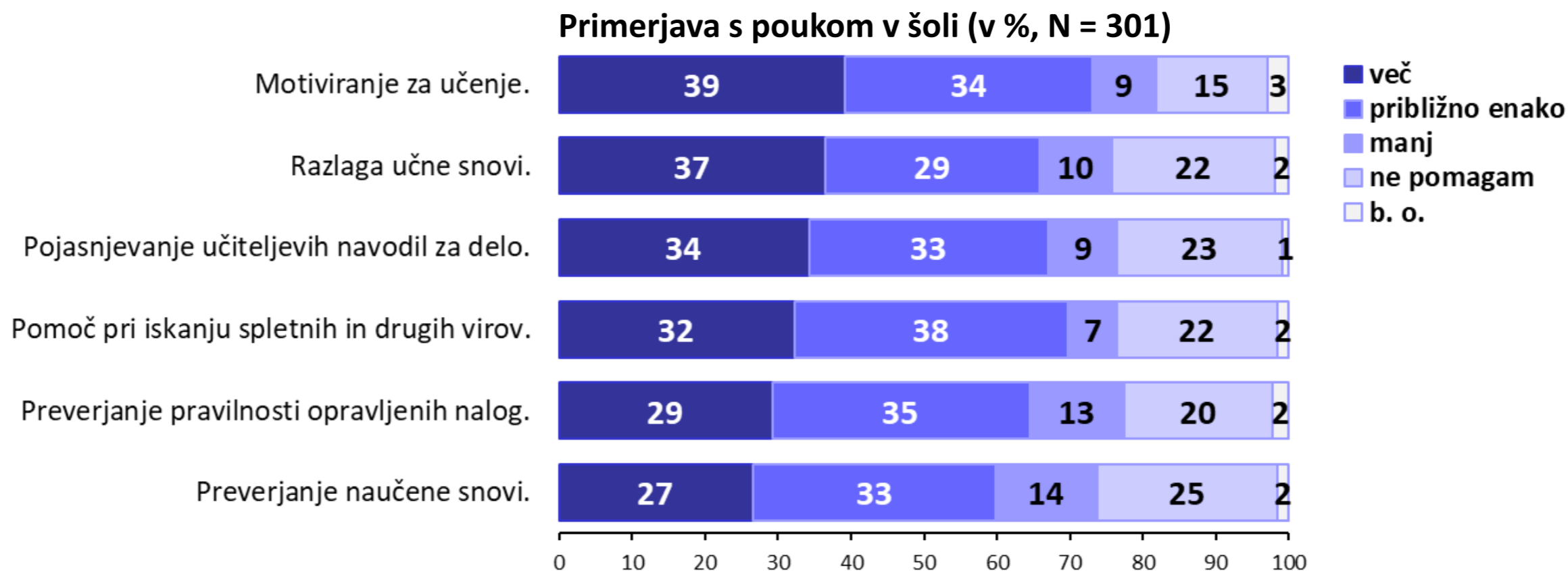

Pomoč staršev v primerjavi s poukom v šoli: SREDNJEŠOLCI

Med poukom na daljavo večina (od 34 % do 39 %) staršev spodbuja otroka pri učenju, razlaga učno snov in pojasnjuje učiteljeva navodila v večji meri, kot je to delala med poukom v šoli. Nobenih sprememb ne opaža od 29 % do 34 % staršev, celo manj pomoči pa tem dejavnostim namenja od 9 % do 10 %.

Nekoliko drugače se starši vedejo, ko gre za iskanje virov ter preverjanje pravilnosti nalog oziroma naučene snovi: večina (od 33 % do 38 %) staršev pomaga otroku približno enako kot je pomagala med poukom v šoli, večjo pomoč nudi od 27 % do 32 % staršev, manjšo pa od 7 % do 14 %.

Delež samostojnih srednješolcev, ki jim starši pri navedenih dejavnostih ne pomagajo, niha med 15 % (motiviranje za učenje) in 25 % (preverjanje naučene snovi).

Pouk na daljavo: pogledi in stališča - OSNOVNOŠOLCI

Na lestvici od 1 do 5 (1 pomeni *sploh se ne strinjam*, 5 pomeni *se popolnoma strinjam*) so anketirani označili stopnjo strinjanja z drugim sklopom trditev o izobraževanju na daljavo.

Ocenjevanje znanja skrbi 45 % staršev. Le delno zaskrbljenih je 23 % vprašanih, malo ali nič pa skoraj tretjina (32 %).

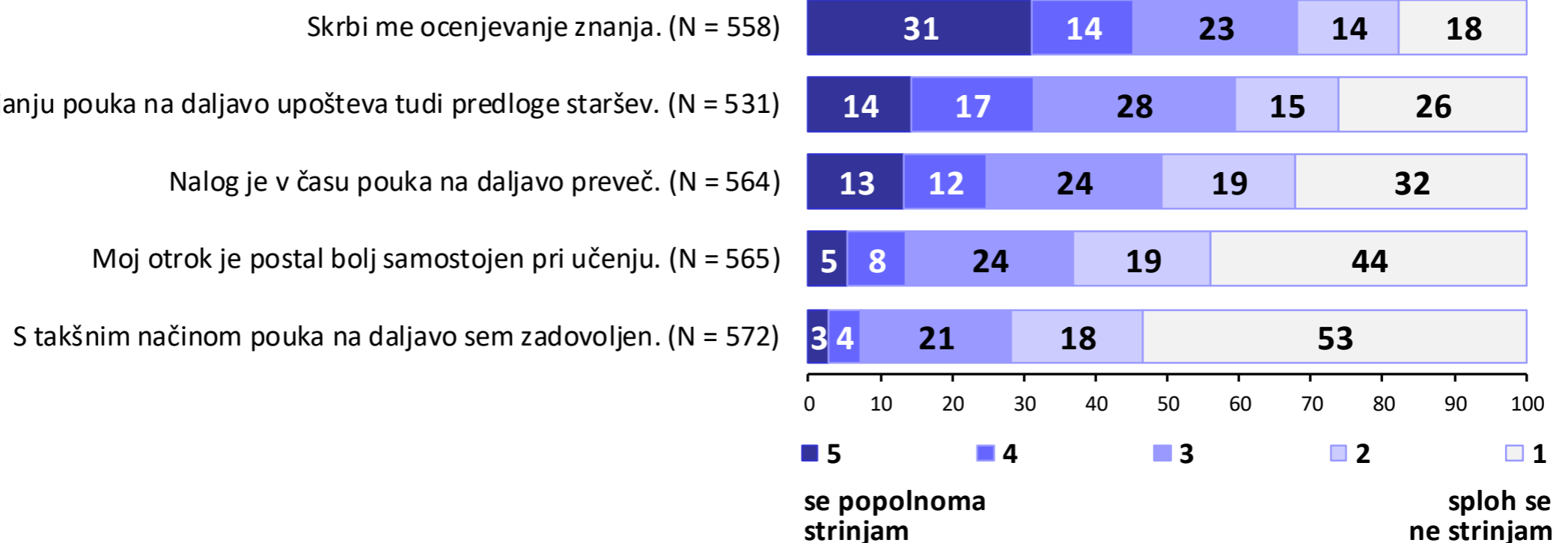
Večina (41 %) staršev meni, da šola pri izvajanju pouka na daljavo njihovih predlogov ne upošteva. Nasprotnega mnenja je skoraj tretjina (31 %) vprašanih, kak pomislek pa ima preostalih 28 %.

Ugotovitev, da je nalog preveč, potrjuje četrtnina staršev in približno ravno toliko (24 %) z njo le delno soglaša. Dobra polovica (51 %) anketiranih pa meni, da otroci z nalogami niso preobremenjeni.

Zelo redki starši (13 %) opažajo, da je otrok postal bolj samostojen. Pri nekaterih otrocih (24 %) so znaki večje samostojnosti manj izraziti, pri veliki večini (63 %) otrok pa (skoraj) neopazni.

S poukom na daljavo je kar 71 % staršev nezadovoljnih. Nekateri (21 %) imajo mešane občutke, le redki (7 %) pa so zadovoljni.

Stopnja strinjanja (v %)

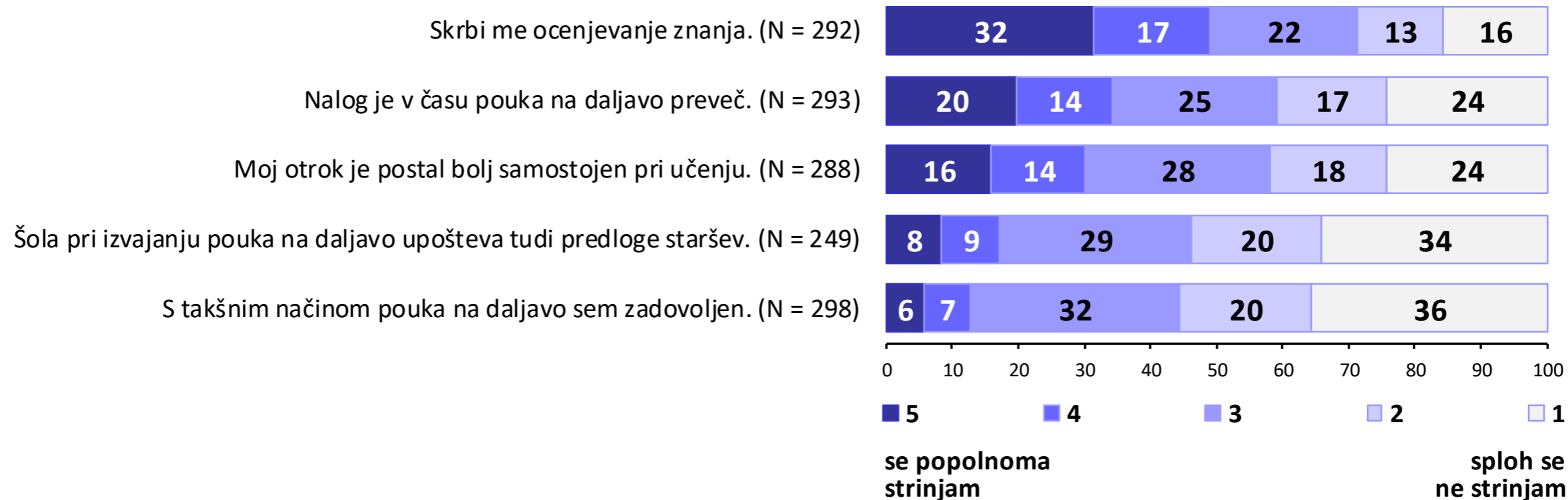
Pouk na daljavo: pogledi in stališča - SREDNJEŠOLCI

Skrb za ocenjevanje znanja muči skoraj polovico (49 %) staršev. Delno zaskrbljenih je 22 %, brez teh skrbi pa 29 %. Dobra tretjina (34 %) anketiranih soglaša, da je nalog preveč, vsak četrti se delno strinja, večina (41 %) pa ugotovitvi oporeka.

Večjo samostojnost pri otroku zaznava 30 % staršev, kakšen napredek v to smer opaža 28 %, (skoraj) nobenega pa večina (42 %).

Malo več kot polovica (od 54 % do 56 %) staršev ni zadovoljna s poukom na daljavo in je prepričana, da šola pri izvajanju tega pouka ne upošteva njihovih predlogov. Priznanje šoli za posluh in zadovoljstvo s poukom na daljavo izražajo le nekateri starši (od 13 do 17 %), pri preostalih (od 29 % do 32 %) pa so mnenja manj izostrena.

Stopnja strinjanja (v %)

Nekaj zaključnih ugotovitev

- Na vprašalnik je odgovorila dobra tretjina (35 %) staršev otrok, ki obiskujejo osnovne in prvostopenjske srednje šole s slovenskim učnim jezikom oziroma dvojezičnim slovensko-italijanskim poukom v Italiji v šolskem letu 2019/20. Udeležba v anketi je zadovoljiva, če upoštevamo, da se na povabilo k izpolnjevanju spletnih vprašalnikom večinoma težko odzivamo in da so bile okoliščine, ko je potekala anketa, izredno zahtevne za družine. Sicer ne gre izključiti niti hipoteze, da so med neanketiranimi tudi starši, ki so že sodelovali v anketi kot pedagoški kader in ponovnega vabila raje niso sprejeli.
- Izredno visoko število opomb, pripomb in razmišljanj, ki so jih anketirani navedli v odprtih vprašanjih, kaže na njihovo aktivno vlogo v procesih učenja in popolno vpetost v vzgojno-izobraževalne dejavnosti na daljavo. Večje število izpolnjenih vprašalnikov v italijanščini je odvisno od jezikovnih značilnosti družin, iz katerih izhajajo učenci obravnavanih šol, zelo verjetno pa tudi od nelagodja in vrste težav, ki jih neslovensko govoreči starši srečujejo med poukom na daljavo zaradi nepoznavanja učnega jezika.
- Čeprav imajo nekatere družine resne težave s tehnološkimi pripomočki (zlasti za tiskanje gradiva in oddajanje izdelkov), se dobršen del staršev glede razpoložljivosti digitalnih naprav in rabe digitalnih učnih orodij pretirano ne pritožuje. V nekaterih primerih » ... so prihajale naloge preko različnih aplikacij in mailov in je bilo potrebno vedno gledati na vseh točkah. Bolje bi bilo, da bi prihajale naloge preko enega vira od vseh učiteljev«. Zato nekateri starši pričakujejo »[un] miglioramento delle piattaforme, più competenza sul loro funzionamento, più disponibilità di alcuni insegnanti all'innovazione«.
- V zvezi z uvajanjem digitalne šole pa so nekateri starši z večjim poudarkom opozorili na nevarnost, ki jo raba tehnologije predstavlja za otroke in najstnike »ob upoštevanju mnenja strokovnjakov, psihologov, pedagogov ipd., ki so večkrat poudarili, da postajajo mladi sužnji tehnologije in pozabljajo na zdravo življenje«. Zlasti pri mlajših otrocih »l'uso di schermi inoltre non è salutare, specialmente a quest'età, e può creare i prodromi di una dipendenza«.

- Povsem predvidljive in zelo očitne so razlike med osnovno in prvostopenjsko srednjo šolo. Osnovnošolci (zlasti prvih dveh razredov) potrebujejo prisotnost in sodelovanje staršev v vseh fazah izobraževanja na daljavo. Starši so otrokom v oporo pri opravljanju tako tehničnih kot učnih nalog (*»Otroku pripravim vse jaz. Ne tiska, ne brska po spletu, ne pošilja nalog in ne odpira sam aplikacije.«*), kar vzame staršem veliko časa ter od nekaterih terja velike organizacijske spretnosti in globoke spremembe v družinskem vsakdanu. Za nekatere je najtežje *»uskladiti službo, šolo, prosti čas in seveda obveznosti, kot so kuhanje itd.«*. Starši, ki imajo več šoloobveznih otrok, *»non possono umanamente portare avanti la scolarizzazione dei figli (2 nel mio caso) e il proprio lavoro e la gestione della casa e famiglia«*.
- Starejši otroci so večinoma bolj samostojni in starše obremenjujejo s šolskimi zadolžitvami v manjši meri. V začetni fazi so potrebovali pomoč, *»poi una volta capito come funziona mio figlio si è arrangiato da solo«*. Nekateri starši so celo navdušeni, saj je otrok *»povečal samozavest, ker je končno našel svoj način dela! [...] To zanj deluje in upam, da se v septembru ne znajdemo v šoli in kot prej v srednjem veku s svinčnikom in papirjem!!!«*.
- Zaradi večje vpetosti v vzgojno-izobraževalne dejavnosti na daljavo so najbolj zaskrbljeni in pod pritiskom starši osnovnošolskih otrok. Pri otrocih opažajo večji upad motiviranosti, napredka v samostojnosti ne zaznavajo in so s to obliko pouka povsem nezadovoljni. Največ težav, preglavic in slabe volje jim povzroča občutek nemoči in osamljenosti, ker *»v glavnem smo morali starši učiti svoje otroke, učitelji so samo pošiljali gradivo«* in *»večkrat je [bilo] treba iskati dodatne razlage, ker učitelji ne razložijo snovi, ampak dajejo samo nalogo«*. Starši so tudi mnenja, da *»i bambini delle elementari hanno bisogno di motivazioni che solo le maestre sono in grado di dare«*. Zato si želijo *»kak didaktični nasvet s strani učiteljev, da bi razumeli, če delamo prav«* in izjavljajo, da *»la cosa che ci è mancata di più è stata l'assenza totale di feedback di alcuni insegnanti«*.
- Večina vprašanih ugotavlja, da se učitelji/profesorji v danih razmerah odzivajo različno: *»nekatero učiteljice so svoje delo opravile zelo dobro, delo nekaterih drugih učiteljic pa je bilo pomanjkljivo«* oziroma *»nekateri profesorji so skrbno pripravili lekcije nove snovi [...], drugi pa so enostavno napisali dijakom naj predelajo snov in nato rešijo vaje«*. Marsikdo med anketiranimi starši je prepričan, da je *»kvaliteta opravljenega dela v glavnem slonela na dobri volji posameznika«* in da *»é mancata completamente una coordinazione didattica dalla direzione della scuola. L'insegnamento era frutto solamente della buona o cattiva volontà da parte del singolo insegnante«*.

- Družinsko jezikovno okolje nedvomno pogojuje potek izobraževanja na daljavo. Iz opomb in dopolnil staršev je razvidno, da imajo šole oziroma pedagoški kader različne pristope do neslovensko govorečih družin. Italijanski starši izpostavljajo težave zaradi nepoznavanja učnega jezika in menijo, da *»non si può demandare l'insegnamento ai genitori, e nemmeno pretendere che vadano avanti con il programma, soprattutto quando non di lingua slovena«*, opozarjajo pa tudi, da *»la mancanza che più ha sentito mio figlio era la possibilità di esprimersi in lingua slovena, la sua comprensione ma soprattutto la sua produzione non ha potuto godere di un'immersione nella lingua quotidiana come aveva quando frequentava la scuola e il doposcuola«* oziroma *»non c'è stata nessuna iniziativa per conservare la conoscenza della lingua«*. Nekateri starši celo zaupajo, da *»questo ha messo in crisi le scelte fatte sulla scuola slovena«*. Po drugi strani nekateri slovenski starši opozarjajo: *»nujno pa bi bilo tudi, da bi bili naloženo gradivo in videoposnetki v slovenščini in ne v italijanščini«* oziroma *»kot slovenska šola pogrešamo uporabo aplikacij v slovenščini (google classroom samo v italijanščini)«*.
- Izkušnje in posledično ocene o izobraževanju na daljavo se zelo razlikujejo. Nekateri starši so zelo kritični in zatrjujejo, da *»šola sploh ni dovolila staršem, da bi kaj predlagali«*, *»ni poskrbela, da bi otroci imeli pouk v živo s profesorji«* in da *»i bambini e i genitori sono stati abbandonati a risolvere da soli l'apprendimento e l'utilizzo dei nuovi strumenti informatici«*. Drugi starši pa menijo, da *»glede na dano situazione je bilo v redu«* oziroma *»nel complesso gli insegnanti della nostra classe hanno gestito l'emergenza egregiamente«*, nekdo pa se celo zahvali *»vsem učiteljem, ki so se res potrudili pri uresničitvi pouka na daljavo«*, *»da so bile razlage čim bolj zabavne in raznolike«* oziroma je prepričan, da *»la scuola slovena resta sempre la miglior scelta fatta«*.